

Dehálaš diehtit motorgielkká vuodjima birra Finnmárkkus

Govven: Ørjan W. Jenssen

Finnmárkku fylkkamánni lea almmuhan gihppaga ovttas Stáhta luoddadoaimmahagain, Ođđajagimánnu 2005.

Gáibádusat luoddajohtolágas

- ✓ Vuodjji, mielčuovvu ja vejolaš mielčuovvut reagat galget atnit suodjegahpira. Mearrádus ii guoska vuodjimi bisananbáikkis, bensiidnastašuvnnas dehe sullásaš rádjejuvvon guovllus, iige boazodoalu dehe meahcedoalu oktavuodas. Lea lohpi atnit CE-dohkkehuvvon suodjegahpira, geahča <http://www.lovdata.no/for/sf/xd-19790921-0007.html>.
- ✓ Vuodjima oktavuodas gáibiduvvo juogo motorgielkká, traktuvrra dehe mohtorsykkel vuodjingoarta.
- ✓ Go lea vuodjimin galga álot registtergoarta ja vuodjingoarta mielde
- ✓ Nummirskilta galga giddejuvvot ovddabeallai, iige manábeallai.
- ✓ Vuodjin mohtorfievrruin go lea juhkan alkohola dehe návddašan eará gárihuhttin ávdnasiid ii leat lohpi.
- ✓ Vuojidettiin skohteriin galga álot čuovga nalde.
- ✓ Bajimus leaktomearri vuodjimis guoros skohterin meahcis lea 70 km/diimmus, reagain mielčuovvu haga 60 km/diimmus, reagain oktan mielčuovvuin 40 km/diimmus.

Vuoje várrogasat

Buot vánddardeapmi mohtorfievrruiguin galga dáhpáhuvvot várrogasat vai ii goarit dehe muosehuhte luonddubirrasa ja olbmuid. Vuoddjin lea vuordingeatnegasvuohta eará johtalusa ektui, ja geatnegahttojuvvojit vuodjit doarvai vuollegis leahtuin ja bisanit go čuoigat dehe beanavuodjit leat vánddardeamin. Galget maid váruhit dárbbasmeahttumit vuodjit hyttaguovlluin.

Vuodjin rabas skohterláhtuid mielde

Rabas láhttut leat láhttut maid fylkkamánni lea dohkkehan ja maid mielde lea lohpi vuodjit skohteriin.

- ✓ Láhttu leat rabas vuodjinládje maŋŋil go suohkan lea merken ja almmuhan ahte láhttut leat rahpasat.
- ✓ Skohtervuoddit galget ieža ohcat dieđuid gokko láhttut leat. Láhttokárta lea gávdnamis Fylkkamánni neahttasiidduin. Soames suohkaniin leat gihppagat main láhttut leat čilgejuvvon/dehe leat dieđut láhttuidd birra iežaset neahttasiidduin.
- ✓ Asttoáiggevuodjin lea dušše lohppi almmoloaš rabas láhttuidd mielde.
- ✓ Vuodjin sáhtta leat eanemusta 15 mehtara olggobealde láhttodihkáid.
- ✓ Eaktun vuodjit láhttuidd mielde lea ahte dain lea dálvesiivu. Vuodjin giđđat maŋŋil go muohta lea suddan (bievllat) ii leat lohpi vaikkovel láhttut leat ge dihkaduvvon eaige almmolaččat dieđihuvvon ahte leat gitta.

Eará merkejuvvon láhttut

Suohkanat dehe priváhta olbmot sáhttet merken eará láhttuidd go dat mat leat almmolaččat.

- ✓ Vuodjin dakkar láhttuidd mielde lea dušše lohpi siallobin.
- ✓ Skohtervuoddin lea alddineaset ovddasvástádus čielgagdit guđe láhttut leat rahpasat vuodjinládje ja guđe láhttuin dárbbasa sierralobi.

Vuodjin olggobeal skohterláhttuidd

Váldonjuolggadus: Lea lohpi vuodjit gitta 300 mehtara oaneheamos luotta (njuolga doarras) eret skohterláhttus go áigu vuonastansadjai, cegget lávu (tealtta) dehe sullásačča. Njuolggadus dattetge ii mearkkaš fridja vuodjima 300 mehtara avádagas láhttuidd bálddas.

- ✓ Barta, goahti: Vuodjin barttaide ja gođiide mat leat vuolil 300 mehtara eret láhttus lea lohpi.
- ✓ Viežžat čázi: Lea lohpi vuodjit gitta 300 mehtara eret láhttus go lea viežžamin čázi bartii dehe gohtái.
- ✓ Jávriin jienja mielde: Jávrrin jienja mielde lea dušše lohpi vuodjit rabas láhttuin. Lea dohkкалаš vuodjit 300 mehtara eret láhttus jus áigu vuonastit ja gáfestallat, dehe bisanit oagguma dihte. Vuodjin láhttuidd bálddas oagguma dihte ii leat lohpi.

Buot vuodjin guhkeliid go 300 mehtara eret rabas láhttus gáibida sierralobi. Vuodjin olggobealde láhttuidd áibbas ulbmila haga, maid dai 300 mehtara avádaga siskkobealde ii leat lohpi.

Vuodjin sierralobin

Sierralobi juolluda suohkan, ja dat lea peršovnnalaš, man ii sáhte earáide addit. Sierralohpi juolluduvvo dihto ulbmiliidda, guovlluide/máđiijáid mielde ja áigodagaide. Vuodjin mii ii leat sierralobi eavttuid mielde ii leat lohpi. Sierralohpi galga álot mielde, ja sierraláganhámis.

Muoraid geasehit

Sii geat ožžot sárggá Stahtaskogas lea lohpi viežžat muoraid skohteriin. Lohpi mearkaša oaneheamos, ja eanemus heivvolaš luotta viesu, barta, skohterláhttu dehe dábálaš luotta rádjái.

- ✓ Sárggábábir dohkkehuvvo vuodjinduođaštussan dasa gii lea ožžon sárggá.
- ✓ Maiddai dohkkehuvvo jus earáin oažžu dárbbášlaš veahki skohterin ja reagain muoraid geasehit.
- ✓ Jus earát galget fievrridit muoraid, de šaddet sii oažžut fápmudusa das gii sárggá lea ožžon.
- ✓ Go lea ollu lotkes muohta de dohkkehuvvo ahte ferte vuodjit luotta ovdal go fievrridišgoahta muoraid.
- ✓ Sárggábábir ja vejolaš fápmudus ferte leat mielde vuodjima oktavuodas.

Dikšut čuoiganláhttuid

Suohkanin ja falástallansearvvinn lea lohpi dikšut almmolaš čuoiganlahttuid dehe gilvvohallamiid oktavuodas. Sii geat galget vuodjit dárbbášit fápmudusa suohkanis dehe falástallansearvvis. Jus áigu priváhta čuoiganrustegiid ja láhttuid dikšut de darbbaša sierralobi.

Huksenlohpi

Go suohkan lea dohkkehan omd. bartahuksema, de dat mearkaša ahte lea lohpi fievrridit huksenávdnasiid, dávviriid ja bargit dálvesiivvus.

Earenoamáš suohkanlaš mearrádusat

Juohke suohkanis sáhttet leat iežaset mearrádusat mat muddejit vuodjima: muorraidgeaseheapmái, čuoiganlahttuid dikšuma ja vuodjinlohpi huksema oktavuodas. Válde oktavuoda suohkanin ovdal go vuodjigoađat.

Gárdun

Vuodjit skohterin gárduma oktavuodas lea gildojuvvon. Lea lohpi vuodjit rabas láhttuid mielde dehe sierralobin nugomat barta dehe goađi rádjái ja guođdit skohtera dasa. Bidjat dehe dikšut gielaid dahkko juogo vácci dehe čuoigga.

Bissu ja bivdu

Skohterin ii leat lohpi ohcat dehe guorrat fuođuid dehe muosehuhttit fuođuid nu ahte ii fuomáš bivdi, iige báhčit skohteris. Vuodjima oktavuodas eai galga bissus luođat ja bissu galga leat skuohppus dehe páhkkejuvvon nu ahte ii leat álkit olámuttos.

Vuodjin barttaid ja gođiid gaskkas

Olggobealde lobalaš láhttuid ii leat lohpi vuodjit jus áigu gallestit olbmuid barttain dehe gođiin.

Reangavuodjin boazodoalus

Sis geat oanehat dehe guhkit áigái leat bálkáhuvvon reangan dehe dihto bargui boazodoalus, galga álot čálalaš bargoduođastus mielde.

Vuodjin priváhta eatnamiin

Priváhta eatnamiin doaibmá mohtorjohtolatláhka seamma go stáhta eatnamin ge, sihke eananeaiggádiidda ja earáide. Eananeaiggát sáhttá gielddit vuodjima iežas eatnamiin.

Vuodjin mearrajenja mielde

Mohtorjohtolatláhka ii guoskka mearanal vuodjimi. Mearrajenja nalde lea fridja vuodjin luoddajohtolatlága mearrádusaid mielde.

Vuodjin jávriid ja meara nalde

Buot skohtervuodjin rabas jávriin ja mearas lea gildojuvvon smávvaanaslága mielde. Vuodjin rabas mearas eaktuda ahte suohkan lea rádjén guovllu diekkar vuodjimi smávvaanaslága vuodul. Vuodjin rabas joga de jávrii nalde gáibida lassin lobi suohkanis mohtorlohtolatlága mielde.

Vuodjin giittiin dálvet

Mohtorjohtolatláhka ii guoskka vuodjimi giittiin dálvet, omd gilvojuvvon eatnamin, dikšojuvvon guohtuneatnamin, viessošilljuin, viessosajin ja industriijaguovlluin. Jus galga giittiin vuodjit de gáibiduvvo lohpi eananeaiggádis.

Boltukeahttes luodda

Boltukeahtes luottat meahccis lea meahcceguovllut gos ii leat lohpi vuodjit skohterin sierralobi haga, earret go jus lea rabas lahttu dan luotta mielde. Luottat mat gaskaboddosaččat leat giddejuvvon dálkki dihte eai rehkenasttojuvvo meahcceguovllun.

Vuodjin almmolaš luottaid mielde

Almmolaš luottaid mielde ii leat lohpi vuodjit skohteriin. Stáhta luoddadoaimmahat lea dohkkehan soames spiehkastagaid gielddosis lagabui čilgejuvvon guovlluin Finnmárkkus, geahča <http://www.lovdato.no/for/lf/mv/xv-20020729-0889.html>. Lea dattetge lohpi rasttidit luotta dárbbu mielde, ja maid dai vuodjit oanehat gaskkaid luotta mielde go lea dárbu luonddudilálašvuodaid dihte. Bajimus leaktomearri lea 30 km/diimmus. Skohtervuoddjis lea vuordingeatnegasvuolta luottaid rastideames. Leage earenomáš várrogas.

Mohtorvánddardangiielddus giđđat

Miessemánu 5. b. rájes gitta geassemánu 30.b. rádjái lea oppalaš mohtorvánddardangiielddus. Buot skohterláhttut giddejuvvot dábálaččat miessemánu 4.beaivvi. Fylkkamánni sáhttá giddet guovlluid ja láhtuid eará áigái maid dai, omd. boazodoalu dihte. Vuodjinlobi ohcan galga sáddejuvvot suohkani. Suohkan sádde ohcamuša ovttas iežas árvvoštallamin fylkkamánnái.

Meannu dárkkisteami oktavuodas

Skohtervuoddjis lea bisanangeatnegasvuolta go dárkkisteadjit dan dáhttot, ja almmuhit nama, čujuhusa, riegádanbeaivvi ja ámmáha go dan dáhttot. Lea ránggáštusvuoddu biehttalit dán, dehe almmuhit boastu nama.

Meahccedárkkistedjin lea politiijaváldi meahccedárkkistusa oktavuodas. Dárkkistus čađahuvvo ovttasráđiid politiijáin.

Eanet dieđut muohtaskohtervuodjima birra internehtas

www.vegvesen.no

www.lovdato.no

www.scooterforlivet.no

www.fylkesmannen.no/finnmark birasgáhtten - mohtorfievrojohtalus